

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrtr " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrtr " 2 " 60 "

Vredništvo in opravištvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

SLOVENSKI NAROD.

Oznanila:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje: 6 kr. če se tiska 1krat, 5 " " " " 2krat, 4 " " " " 3krat, večje pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 80 kr.

Ideja jugoslovanstva.

Iz Hrvaškega, 8. dec. [Izv. dop.]

II.

Kader hočejo inostrani narodi politične težnje poedinih slovanskih plemen v najnevarnejem smislu označiti, pravijo, da so te težnje panslavistične. Mi Slovani smo se vse do danes na ta očitovanja prav kakor volk v basni izpričevali: Ka to ni res, ter se še danes prizadevamo dokazati, da Evropi od panslavizma ne preté nobene nevarnosti, ker je ideja panslavizma zgolj le neka utopija brez tela in kosti, ki je znotraj vsa prazna in votla, zvunaj pa da je nič ni. Mi Slovani sami označivali smo idejo panslavizma inostranstvu nasproti samo kot neki pozračen fenomen, ki nima prav nič na sebi, ki živi in bistvuje samo v glavah nekih prenapetnežev. To vse, ne samo da je neresnično, ampak od naše strani je tudi nespametno, zakaj se izpričavamo, saj vendar vsi čutimo, da ta ideja v resnici živi in bistvuje, in sicer ravno tako, kakor živite in bistvujete ideji pangermanizma in panromanizma; — da! ideja panslavizma je gledé svojega zadržaja popolneja, nego ste imenovani dve! Da je za inostranstvo ideja panslavizma postala strašilo, kaj je to nam mar? Ali je strašilo ali pa ne, to na nas prav nič ne spada, mi temu nismo krivi. To idejo zatajevali smo do sedaj, ker smo hoteli inostrani svet zavolj nje tolažiti, češ inace bodo naši nasprotniki še divjeje nad nas planili, nas še bolj zaničevali, proganjali in celi svet proti nam na pomaganje klicali! To je bila velika slabost od naše strani, čas je, da je enkrat premagamo.

V čem pa vendar obstoji dandenes ideja panslavizma? — Ona obstoji v zavednosti o skupnosti vseh slovanskih narodov, ktera skupnost je utemeljena na srodnosti slovanskih narečij, in deloma tudi na občinitosti zgodovine; — ideja panslavizma

obstoji v zavednosti, da sečinjavamo vsi Slovani eno famulijo, dasiravno na več vej razgranjeno, vendar nasproti inostranstvu: enotno famulijo; — ideja panslavizma obstoji v simpatijah, ki jih en slovanski narod za drugega goji, če ga nesreče in nepogode zadenejo. Te zavednosti in te simpatije postajajo od dne do dne živeje, ter prodirajo od dne do dne bolj v mase slovanskih narodov. Tudi konkretno obliko je ta ideja že pri večih priložnostih na sebe vzela. Razen panslavističnih shodov leta 1848. v Pragi in leta 1867. v Moskvi, omenimo tukaj najnovejši pojav. Ko je vsled poznane odpovedi Gorčakova ratoborni duh Nemce, Magjare in Poljake tako obsedel, da so že dosti glasno proti Rusiji z orožjem rožljali, so Čehi, Hrvati in Slovenci v svojih glasilih se odprto izjavili, da je vojska proti Rusiji na vzkriž njihovim simpatijam in njihovim koristim, ker Ruse in turške Slovane za svoje sobrate spoznavajo. Ali ni ta izjava panslavistična ideja v konkretni obliki? In ta izjava se je na merodajnem mestu tudi v poštev vzela, ter ima svoj del na tem, da danes v teh ratobornih krogih hočeš nočeš mirneja sapa vleče.

Na novo probujena ideja jugoslovanstva je celovit del ideje vseslovanstva, morebiti je prvi korak do rešavanja slovanskega vprašanja, ki je ravnokar začelo Evropi na vrata trkati. Misel jugoslovanskih narodov o njih skupnosti bo tem živeje prihajala, čem bolj jih bodo izvanjske okolnosti, izvanjske nevarnosti v eno krdelo skup stisnjevale, in čem bolj se bodo njih materialne koristi med seboj splele. Materialne koristi so dandenes bolj kakor kdaj poprej v politiki odločivne postale.

Ideja jugoslovanstva bi se bila že zdavnej poprej pojavila, če bi vsi Jugoslovani istega neprijatelja imeli; ker pa imamo vsak svojega: Slovenci Nemca, Dalmatinci Italijana, Hrvati Magjara, Srbi in Bolgari Turka — dolgo časa ni mogla prav na površje prodreti. Razni

neprijatelji so nas bolj razcepili, nego vse drugo. Vsak njih je enega nas držal, in tako je prišlo, da n. pr. Slovenci, ktere je Nemec držal in jih še drži, niso mogli ne Dalmatincev proti Italijanom podvipirati, ne Hrvatov proti Magjarom, ne Srbov proti Turkom; — in narobe tudi ti niso mogli Slovincem proti Nemcem pomagati. Do sedaj je vsak jugoslovanskih narodov sam za sebe deloval, sam za sebe se vojskoval, in ker je vsak mogočnejega neprijatelja nasproti sebi imel, smo vsi podlegali, ne eden jugoslovanskih narodov se ne more s sijajno zmago pohvaliti. Od seh mal bodemo sicer tudi še ta neenak boj bili vsak s svojim neprijateljem, ali bili ga bodemo vsi iz iste trdnjave, in tej trdnjavi se pravi: jugoslovanska ideja. Vsak izmed nas bo poseben stolp te trdnjave branil. Italjanske poedine dežele so pred svojim zedinjenjem ravno tako, kakor mi, vsaka svojega neprijatelja imele: tu Avstrijce, tam Francoze in Španijole, tu Burbone tam papeževo hierarhijo. Italjani so se tako dolgo proti njim brezvzpešno borili, dokler niso v ideji združenja v eno državo svojega izhodišča našli. Kar je bil Piemont do leta 1859. za Italijo, to naj bi bilo Hrvaško za južne Slovane.

Ideje, ktere si mladež ne osvoji, imajo kratke noge. Tudi ideja jugoslovanstva, če si jo ne bo naša mladež osvojila, bo ostala mrtvo rojeno dete. Ideje klijeje, rastejo, se razvijajo in zoré z mladežjo; z mladežjo stopajočo v dejansko življenje postajajo tudi one krv in telo. Po tistih znamenjih soditi, ki se tu pa tam iz krogov jugoslovanske mladeži na dan primolé, ni ona danes skoz in skoz taka, da bi sposobna bila to idejo popolnoma v sebe sprejeti, v sebi goditi in danes ali jutri uresničiti. Hrvaška mladež, sicer velikoj večinoj narodna, je vendar kolikor toliko od starčevičjanstva, ki je huje od magjaronstva, najedena in oku-

Listek.

Vodnik in Preširen.

Slavnostni govor Fr. Levca pri Preširnovi besedi na Dunaji 2. decembra 1870.

Ne zdi se mi brez pomembe, slavna gospoda, da se je ob času, ko se junaki fizične sile in materialnega vspeha na škodo človeškega napredka slavé po vesoljnem svetu, da se je nocjo v teh prostorih zbral cvet dunajskega Slovanstva, da se vredno pokloni spominu dušnega velikana, slovenskega pesnika Franca Preširna.

Res je sicer, tudi ako bi hoteli slaviti bojne junake, nimamo jih v slovenski zgodovini! Mi Slovenci nimamo tiste slavne zgodovine pisane s krvjo in ognjem „med jokom vdov in podrtijo“, s ktero se ponašajo drugi narodje. Nego, kjer se ogreje srce sinu slovenske domovine

Vsemu svetu nepoznane,

Od nikogar spoštovane,

(Simon Jenko.)

tam so uma svitli meči, ki se bliščó v boji za dušni napredek in narodovo svobodo. Trubar, Dalmatin, Bohorič; Ungnad, Schönleben, Valvasor; Vega, Zois in Vodnik; Kopitar in Miklosich; Čop in Preširen — to so naši junaki, veliki duhovi, ki so z nesmrtnimi deli svojega uma oslavili našo domovino!

Našega napredka in naše kulture zgodovina se v

16. stoletji začenja in nadaljuje s temi možmi, suče se od tedanjih pa do današnjih časov okrog teh mož.

V 16. stoletji namreč, ko se je po vsem evropskem svetu zbudilo burno gibanje in nemirno hrepenenje po osnovnih preuredbah, takrat se je probudil tudi slovenski narod. Mogočni klic po dušni svobodi, po emancipaciji človeškega duha, ki je pretresal celo Evropo, našel je tudi v srcu Slovenije močen odmev.

Malo sicer, toda svete svoje reči toliko bolj prepričano in navdušeno je bilo število tistih veljavnih mož, ki so v naši domovini neustrašeno pričeli boj biti proti hierarhiji in širiti novo idejo med slovenskim narodom, kteremu so postali neprecenljivi dobrotniki s tem, da so mu v 1550. leta tiskani prvi slovenski knjigi prvič podali dušno hrano v njegovem lastnem jeziku ter tako položili temeljni kamen slovenski literaturi.

Novi uk pak se je med narodom siloma zatrl. Prve slovenske knjige, ki so bile s tako marljivostjo pisane in takim trudom tiskane so zgorele na plamtečih grmadah, katere je zažigala slepa udanost in verska prenapetost. Ni pak se mogla narodu zatreti želja po slovenski knjigi! Narod je slišal zvoneč glas svojega jezika, okusil je slast dušne hrane podane mu v njegovi lastni besedi.

Ako je torej hotela katoliška duhovščina vspešno delati, morala je blágo od protestantov pričeto delo nadaljevati. In res jo vidimo, kako se loti slovenskega peresa. Zato je pa tudi največji del onih slovenskih knjig, ki so se tiskale v naslednjih dveh stoletjih ver-

skega obsega. Sveto pismo samo je tisti vir, iz katerega slov. pisatelji zajemajo svojo modrost in svoje navdušenje. Zatorej se človeški duh ozira po knjigi, ki bi ne bila strogo verskega obsega nego ki bi skrbela tudi za dušno zabavo in svobodni razvitek človeškega uma.

Valentin Vodnik je bil prvi, ki je slovenski jezik vpeljal tudi v znanstvo in beletristiko; on je bil prvi, ki je slovenski jezik skušal ubirati po umetnih ritmih.

Toda Vodnikova veljava se ne sme iskati v njegovi poetiški velikosti! Večega poetiškega talenta, nego je bil Vodnikov, bi bilo treba, da bi se bil mogel osvoboditi vseh zavir tedanjega časa, da bi bil mogel v svoji elementarni moči za svojo poezijo osnovati si primerno poetiško obliko.

Nego za kar bodemo Vodniku večno hvaležni, za kar bodemo večno spoštovali tega častitega moža ter šteli ga mej slovenskega naroda prave dobrotnike: to je njegova poštena dobra volja, njegova neutrudljiva delavnost, njegova nesebična in plodunosna ljubezen do domovine.

Nabravši si pri grških in nemških, laških in latinskih modricah potrebne naobraženosti oklenil se je Vodnik z gorečo ljubeznijo svojega zapuščenega in zatiranega naroda. Vidimo ga, kako se uči njegovega jezika in mišljenja, vidimo ga, kako neutrudljiv dviga zaklad narodne poezije, katera mu je vselej za podlago njegovega slovstvenega delovanja, a kako dobrovoljno sprejema vse poduke in nasvete svojega blagega prija-

žena. Kar se pa slovenske mladeži tiče, se ne da tajiti, da je zadnje čase peroti zelo poobesila. Predno je začel Cavour na zedinjevanje Italije delovati, bila je njegova prva skrb, da iz Italijanov izžene — kakor se je sam izrazil — „estetično lenuharstvo“. Massimo d'Azeglio videvši, kako je občinstvo pri predstavi klasične igre iz anti-kega življenja nejevoljno z glavo treslo in rjulo, češ: predstavljajte raje kaj iz narodnega življenja! je dejal: „Italija se probuže!“ — In res malo let po tem probudila se je in ustala. Kdor je pravi Hrvat, ta najna to deluje, da starčevičjanstvo ne bo hrvaško mladež kužilo; kdor je pa pravi Slovenec, ta naj na to deluje, da slovenska mladež zdravega in krepkega duha ostane, kajti samo takej mladeži more se nositeljstvo ideje jugoslovanstva izročiti.

Komaj se je ideja jugoslovanstva pojavila, in že so ta predmet vsi mali in veliki časopisi v razpravljanje vzeli. Iz tega se vidi, kolika važnost se v to idejo in iz nje izvirajoče gibanje polaga. Magjarske vladne kroge na Hrvaškem je ta pojav vidno zdrmal. Njih službene novine bi rade svoj strah prikrivale, pa se ne dá; rade bi se prav imenitno držale, pa se ne morejo.

Ljubljanski dogovori

so polno pozornost našega čitajočega občinstva na-se obrnili. Ker razen tega, kar smo že priobčili, nismo dobili nikakoršnega poročila o dogodajih, razgovorih in nagibih, katerih rezultat je v št. 142. „Sl. Nar.“ priobčena izreka, moramo — ako hočemo ustreči željam našega občinstva — seči po zunajnih virih. Tú v prvi vrsti prinaša „Zatočnik“ zanimljivo razpravo, ktera naj tu sledi:

V oglašeni izjavi ljubljanskega shoda je izrečen rezultat razprave, ki se je najprej začela v javnih organih, in zdaj nadaljevala v prijateljskih shodih, da se več ne pretrga, predno se ne doseže cilj, za kateri se dela. —

Misel o političnem edinstvu južnih Slovanov ni nova. Rodila se je oni isti trenotek, ko je luč, izhajajoča iz načela narodnosti, posijala po krajih južno-slovanskih. Ona je hrvatski knjigi dala nepozabljivega Vraza, nadahnila Trstenjake in Razlage, da so skladali hrvatske pesmi. Po edinstvu se je klicalo povsod, kjerkoli je sorodnik razumevati mogel sorodnika.

Absolutizem, izrodilši se iz ogerske in italijanske vojske, razpršil je one bolj mladeniške sanje nego resne težnje, in je proglasil narodno idejo za greh in zločin

proti državi. Oblehmal so se bistri pojmi skalili, plemenita prizadevanja so se ohladila: neprijatelji narodnega načela so njemu v greh napisavali to, da je absolutizem nastal. In zato so narodi monarhije, ko je bil absolutizem pal, bolj mislili na historična prava in na navadne nauke o ustavni svobodi, nego na načelo narodnosti. V tem duhu se je stvaril v monarhiji dualizem, ki povzdiguje in varuje magjarsko in nemško narodnost, a uničuje historično pravo Česke, Galicije, trojedne kraljevine itd., z eno besedo prikrči Nemcem in Magjarem na kerist obadva načela, historično in narodno.

Med tem se na vseh straneh monarhije vzdigujejo velike narodne države. Kar so leta 1848. brez uspeha narodi poskušali izvršiti s pomočjo prekucij, to so po tem letu v roke vzeli umni državniki in modre vlade. Cavour je dokazal, da Italija ni geografičen pojem, kakor je navadno govoril stari Metternich, nego domovina enega naroda, ki je mislil v političnem edinstvu, v eni državi odpraviti vso slabost in sužnjost preteklosti in utemeljiti slavno in varno prihodnost.

Italija je denes narodna država. Bismark hodé po sledi Cavourjevi še večim skladom izvršuje nemško edinstvo in iz 30 razcepanih nemških državic stvarja edinstveno, mogočno Nemčijo. In na primer svetu, kako silna in nepremagljiva je ona ideja, dosegel je cesar Napoleon največ svoje slave in moči, ko je tej ideji služil v Italiji, a postal je suženj in izgubil cesarski plašč, ko se je tej ideji nasproti postavil v Nemčiji.

Proces zedinjevanja velikih narodnih držav še ni v Italiji in Nemčiji popolnoma do konca dognan, in že so ruski javni organi na ves glas zapričeli razpravo o edinstvu slovanskih plemen, knez Gorčakov pak je zapričel orientalsko vprašanje, ktero ni nego prvi ud, prvi začetek v reševanju naloge, ktero so ruski organi naložili ruskemu narodu in ruski državi.

Državniki, ki vodijo krmilo avstro-ogerske monarhije, poleg vseh teh odnošajev, ki prestvarjajo Evropo tako da je sam državni kancelar graf Beust moral žalostno priznati: „Evropski več“, poleg vsega tega držé ono načelo narodnosti za sanjarsko zblojo, historično pravo pa samo v toliko spoštujejo, kolikor se sklada v koristjo Nemcev in Magjarov.

Kjer stvari tako stojé, tam razsodni rodoljubi ne morejo verovati, da bi bilo vojaštvo, za ktero se ves trud državljanov zapravlja, dovoljna garancija za varnost in prihodnost monarhije. V vojski italijanski in pruski je naša armada opešala, ne ker je bila slaba in malo vredna, ampak ker je imela nalogo ustaviti duh časa in napredek naroda. Še ena vojska, iz enacega

namena začeta, in nihče ne more biti porok za to, kaj bode iz monarhije.

Vse to je moralo rodoljube južnoslovanskih narodov napotiti, da se posvetujejo o najbližnji prihodnosti svojih narodov in dežel. In kakor povsod prihodnost samo onim narodom cveté, ki se stvarjajo na naravni podlagi narodni, tako so tudi naši rodoljubi prišli na naravno misel, da morejo južni Slovani samo tedaj biti brez skrbi za svojo prihodnost, ako se združijo v eno politično celoto.

Kdor tako prizadevanje zove politiko donquixotsko, oni ni bral slavnega romana Cervantesovega, v katerem smešni junak Donquixot zastopa že umrle ideje viteztva in plemstva proti blagemu vetru emancipacije in prosvete, in je Donquixot v politiki samo oni, ki proti narodni svobodi s pomočjo absolutizma in krivega konstitucionalizma vzdržuje starodavno gnečenje in cepljenje narodov.

Rodoljubi, ki so se zbrali v Ljubljani, vedeli so za vse težave in ovire, ki na poti stojé njih prizadevanju. Kakor na siseškem tako se je tudi na ljubljanskem dogovoru zlasti od hrvatske strani omenjalo, ali ne bi hoteli ogerski državniki v interesu Ogerske same porabiti svoj veliki vpljiv pri kroni za to, da pomagajo odstraniti one ovire, ki na potu stojé zedinjenju južno-slovanskih dežel monarhije. Po dolgi razpravi so prišli do sklepa, da se tega ni nadejati, dokler niti trojedna kraljevina ni zedinjena, a znano je za gotovo, da je ravno ogerskim državnikom jako po volji, da je Dalmacija in vojna granica odtrgana od Hrvatske.

Cislajtanski državniki pak niti niso kos ni Cislajtanijski deti v red, kamo bi li na Hrvatsko tudi samo misliti smeli — da se tudi ne omenjajo drugi važni razlogi, ki ne dopuščajo, da n. pr. Hrvatska žrtvuje svoja historična prava in da bi si prizadevala nasloniti se na cislajtansko ustrojstvo.

Od tod je tudi izvirala izreka, da se hočejo južno-slovanske dežele za svoje edinstvo poganjati najprej s tem, ka podučujejo narode o potrebi in koristi zedinjenja, prepuščaje izvršenje zgodam časa in razvitku dogodajev, o katerih se more za stalno reči, da ne morejo dolgo izostati.

Izreka ne izključuje mogoče unije z Ogersko, ako bodo enkrat njeni državniki spoznali, da dosedanja njih politika tira monarhijo in Ogersko samo v največe nevarnosti. A izreka se nikakor in na nič ne obligira. Ona v ozir jemlje vsako kombinacijo, ki jej more pripomoči do glavnega cilja: do edinstva trojedne kraljevine in slovanskih pokrajin.

A ta glavni cilj je tako vzvišen, se tako bitno

telja in dušnega voditelja Žige Zoiza. Tako z narodno poezijo združivši svoj izobraženi um zapoje Slovincem prve vesele in domovinske pesmi. Kljubo vsem težavam svojega duhovskega stanu, kljubo vsemu proganjanju samooblastne vlade in kljubo vsej ubožnosti, ktera ga je, žalibog, trla zadnja leta, ohrani Vodnik svoj zdravi humor in zdravo srce in do konca dni svojega življenja ostane znanstvu in umetnosti zvest prijatelj, svojim učencem blag učitelj, svojemu narodu najzvestejši sin.

Jezik je očistil, učence vzbudil ter ucepil jim v srca ljubezen do domovine, seme zasejal v slovensko knjigo, a zelenetiga ni videl, cvetu ni poznal, sadu ni učakal!

Kakor pred Vodnikom nobeden slovenskih pisateljev, tako tudi Vodnik sam se svojim za slovenski narod preznamenitim delovanjem slovenskega imena ni nesel čez mejnike naše male domovine.

Mož, ki je v zakladnico naše narodne literature prvi založil biser, ki nima vrednosti samo za slovenskega rodoljuba, nego čigar vrednost je priznana in bode toliko bolj priznana, kolikor više in razširneje se bode njegov svit razlil po vsem slovanskem, po vsem sosednem kulturnem svetu — ta mož je Preširen!

Ko zvezde luč poprej nikdar poznane

Prisvetil nam tvoj duh je iz noči!

(Fr. Levstik.)

Prva slovenska knjiga, s katero se vsak pravi domoljub diči in ponaša, ktero pa tudi izobražen Neslovenec, ki jo pozna, visoko ceni: ta knjiga so Preširnové poezije!

In res! Preširnové poezije, kako so mnogovrstne, toda vse mojstersko dovršene po vnanji obliki; kako napolajene pravega poetiškega elementarnega, toda harmonično dovršenega duha po svojem notranjem obsegu!

Nikakor ni moja namera nocoj na tem mestu o Preširnovih poezijah obširneje govoriti; zdi se mi to odveč. Kajti vsak jih pozna, vsak izmej nas jih kakor pravo narodovo svetinjjo v svojih prsih nosi.

Preširnové poezije so veselje mladeniču, kader mu v ljubečem srečju prvi ogenj mladostnega upanja in sladkega hrepenenja.

Preširnové poezije so móžu tolažilo, kader po „dnij svojih lepši polovici“ pride do britkega spoznanja:

Da vsega, kar up nam obeta,

Pozneje, ko pridejo leta,

Ne spolnijo nam polovice.

(Simon Jenko.)

In še tedaj, ko „Zučé nas v starših letih časov sile — — da smo brez dna polnili sode,“ ko izvemo, da

V gorje vsa zemlja je zakleta,

Zdihuje ves človeški rod — —

(J. Stritar.)

še tedaj starcu, ko se otožen spominja svojih mladih upanja polnih let, solza občudovanja in hvaležnosti kane na Preširnové poezije.

Nego hvaležen se hočem spominjati Preširnovéga velikega vpljiva na slovenski jezik in njegovo literaturo.

Kar je Vodnik začel, to je Preširen nadaljeval in ženijalno dovršil!

Ti si obtesal govoru mejnike,

Upihal iskro starega pepela! —

* * *

Iz malega zaklada ti v narodi

Sezidal si poslopje veličansko,

Ti vsadil zrno narodni svobodi,

Jeziku ti veljavo dal slovansko!

Tvoj duh po samotornem poti hodi,

Pozove struno v bor italijansko:

Kar v sanjah upal nikdar ni Slovenec,

Nesmrtén v čároven mu pleteš venec!

(Fr. Levstik.)

Vodniku gre večna hvala za to, da je ob času, ko je vse slov. literarno življenje prenehalo, na delo klicati začel, da je svojim politično ločenim rojakom, ki se niso čutili sinove ene domovine, vzbudil zavest in čuvstvo enega slovenskega naroda, da je zanemarjeni in pokvarjeni pismeni slovovenski jezik očistiti in na narodni podlagi skušal osnovati.

A ves Vodnikov trud ni rodil tolikega sadu, da za njim ni prišel Preširen!

Preširen še le je naš pismeni posebno poetiški jezik ustvaril, Preširen še le je slovensko poezijo osnoval! Tudi on sicer se je držal narodne podlage, toda v svoji ženijalnosti je Preširen daleč v okrožje jezikove mejnike postavil in obzorje slovenskega pesništva razširil. V

tiče bitja južno-slovanskih narodov, da je vredno zanj napeti vse moralne in materialne moči.

Zato smo prepričani, da se bode ves naš narod izjavil za izreko v Ljubljani zbranih južno-slovanskih rodoljubov.

Politični razgled.

Iz Dunaja se piše „Politiki.“ „V svoji najnovejši knjigi: „das Jahr 1871 und die Wehrkraft der Monarchie“ nadvojvoda Albrecht več ko enkrat kaže svojo nezadovoljnost z našimi političnimi razmerami in posebno opominjam na ostro grajanje, katero princ izreka na nekaterih mestih proti cislajtanskemu ministerstvu. Gospodje ministri pač ne bodo posebno veseli, ako se jim v knjigi, katero je pisal nadvojvoda Albrecht, večkrat očita, da svoje dolžnosti niso storili. Jako znamenito je, da nadvojvoda Albrecht dal matinski upor naravnost kot vladno napako smatra in torej svetuje, naj se gledé vojaškega rabljenja tega primorja povrne k prejšnji metodi. Sicer pak je cesar že takoj s početka mislil, da je Dalmatince edino in samcato nespretnost ministrov in njihovih upravnih organov naščuvala do upora.“ Ako je v dvornih krogih tako mišljenje utrjeno, potem je skoraj nemogoče, da bi se državni kormilo zopet izročilo ustavoverni stranki, ki je svojo nesposobnost povsod sijajno dokazala, kjer je imela priliko gospodariti in odločevati s svojimi ljudmi. Ravno od nadvojvoda Albrehta se trdi, da dobro pozna potrebe avstrijske monarhije, in da pri vsaki priliki na to prigovarja, naj se mir napravi z narodi in naj se zapusti politika, ki vse opravlja po stari obrabljeni šabloni. Albrecht je baje tudi, ki skuša odpraviti razdraženost, ki jo napravljala nesrečno postopanje našega državnega kancelarja med Rusko in Avstrijo.

Obé delegaciji ste v torek vsaka v posebni seji vojnemu ministru dovolile 4 milijonov površnega kredita za mesec december. V cislajtanski delegaciji so ustavoverneži oglašali svoje pritožbe proti ministerstvu, a denar so vendar z drugimi vred dovolili. O ministerski krizi piše „N. fr. Pr.“: Tudi denes je v raznih listih brati o dogovorih, ki se tičejo ministerske spremembe v smislu ustavoverne stranke. Po naših poročilih je vsem tem vestim malo verovati. Morebiti se v parlamentarnih krogih v Pešti res razgovarjajo o tej zadevi, a od merodajne strani ni še nihče bil pozvan, naj bi povedal, ali hoče v ministerstvo ustopiti ali ne. Kdor sploh razmerje pozna, tudi vé, da glasov o mi-

nisterski listi ne razširjajo odvažne politične osebnosti, ampak raznovrstni usiljivi novičarski kramarji.“ — Po tem takem bomo še nekoliko časa čakali na novo vlado. Zdaj smo v obče brez ministerstva, pri nas na Slovenskem pak se vedno huje vlada v smislu ponemčevalnega Giskrinega ministerstva. Kdor ne veruje, lahko se vsakdan sam prepriča, ako pogleda, kdo uraduje, kako se uraduje, kdo nam odlikuje stare uradnike in učitelje, kdo nam postavlja nove, in kakovšne nam postavlja!

Iz Berolina se naznanja: Bombardiranje na Pariz se je začelo; bombardira se z 200 obležnimi topovi, med temi 2 Kruppova orjaška topa. Naše zgube v zadnjih bitkah znašajo vsega vkup okolo 60.000 mož. Mnogo ranjenih je zmrznilo.

Vesti z bojišča zdaj govore le o zadnjih bitkah, katere obširneje opisujejo; novega za zdaj z bojišča ni zaznamovati. V bitkah pri Parizu so Nemci neizmerno veliko izgubili. Iz Monakovega se po neposrednih poročilih z bojišča poroča, da ima virtamberška divizija 609 mrtvih, 2237 ranjenih, 137 mož in 85 konj zgubljenih; Saksi imajo 563 mrtvih, 2867 ranjenih, 387 mož in 116 konj zgubljenih; Bavarska 87 mrtvih, 413 ranjenih mož, 14 konj zgubljenih; Pruska 2317 mrtvih, 5778 ranjenih, 638 mož in 216 konj zgubljenih. Castnikov je med mrtvimi 209, med ranjenimi 521, med zgubljenimi 10. Monakovsko poročilo poudarja, da se je na obeh straneh jako hlabro vojskovalo in da so Francozi z izvenredno bravuro in hladnokrvnostjo napredovali. To že spridučeje same številke gori navedene, po katerih štejejo Nemci 3 $\frac{1}{2}$ tisoč mrtvih in nad 11 tisoč ranjenih. Ako se pomisli, da je francoska vojska čisto nova in tako rekoč prvokrat vohala smodnik, ne sme se po nemški maniri kot prenapeto hvalisanje smatrati Gambettina okrožnica do francoskih prefektov, o kateri poroča telegraf iz Toursa. Gambetta prefektom naroča, naj krepko oporekajo vsem razdražljivim govoricam, ki se iz hudobnosti razširjajo o stanju loarske armade s tega namena, da bi vzbujale brezsrčnost in demoralizacijo. Gambetta pravi: Strogo resnico bodete izrekli, ako rečete, da je armada zdaj v prav dobri poziciji, da je njeni vojni material neoskrunjen in cel ter da se je celo pomnožil, in da se francoska armada na vse moči pripravlja, ka zopet prične boj proti usiljenem. Naj bode vsakdo trden in močan in se vsi vkup krepko in skrajno napnimo in Francoska bo rešena. — Marsikomu so se morebiti s početka oklici republikanske vlade zdeli neverjetni, pretirani in baharski; sedanje bitke so pokazale, da tem ni tako; mlada republika je v kratkem času več popravila, nego so pokazile naprave Napoleonove monarhije. Res da

Viljem zopet „Boga hvali“ zaradi zadnjih „vspehov“. Vendar mislimo, 1. da Bog ne mara za hvalo zaradi krvavega klanja, in da bode „Boga hvaliti“ smel le tisti, ki bode imel konečni izid za-se, in tega še tako hitro ni pričakovati, kajti dve tretjini Francoske dežele je še prosta pruskim čet, svobodno je še vse francosko primorje, ves francoski narod navdušen za čast svoje dežele in celo iz tistih pokrajin, kjer so se Nemci usilili, je mahoma zmanjkalo vseh mladih mož, ki so tekli pod francosko zastavo. Nekoliko je tudi že jetnikov iz Nemčije pobegnilo in se zopet bije za čast očetnjave

Razne stvari.

† (Jožef Jedlička.) Bleda smrt, ki letos med našimi rodoljubi neusmiljeno pospravlja, odtrgala nam je zopet enega najodličnejših rodoljubov iz naše srede: Jožefa Jedlička ni več! 6. decembra ob 6. uri zjutraj je po dolgi težki bolezni mirno za vselej zaspal. Ranjki, komaj 43 let star, ingénieur-chef v kurivnici južne železnice v Mariboru, je zapustil žalostno vdovo in sedmero mladoletnih otrok. V četrtek ob 3 $\frac{1}{2}$ uri popoldne se je truplo ranjcega blagoslovilo, potem pa takoj prepeljalo v Gradec. Kaj je zgubila rodbina s svojim očetom, naj ne opisuje okorno pero. Slovanstvo je zgubilo enega najiskrenejših rodoljubov, podpornika vseh narodnih naprav, društev itd., človestvo blag in čist značaj, kar je kazala obilna množina njegovih čestilcev, ki so mu kljub najslabejemu vremenu prišli skazat zadnjo čast. Na njegovem grobu je za nekoliko časa obmolčala politična strast, Slovenec in Nемец se je z enako težkim srcem poslavljaj od ljubeznivega ranjcega, nemška pesem žalostinka se je zvrstila s slovensko, in ko se je s slovanskim trakom ozaljšani mrtvaški kovčeg odpeljal proti nemškemu Gradcu, bili so vsi nazoči vidno ginjeni in složni v želji: Bodi mu večni mir!

* (O ljubljanskem shodu) pišejo „Novice“: „Ker južni Slovani kot pošteni avstrijski državljani ne hodijo poti tihotapstva, je bilo soglasno skleneno, da se ljubljanska izreka razglasi po časnikih, da svet prava izve in se odstrani ono ugibanje vzlasti nemškega časnikarstva o „jugoslovanskem kongresu“, katero po svetu nosi sanjarije, o katerih niti v Sisku niti v Ljubljani ni bilo ne duha ne sluha. Može, ki so se v dogovor zbrali, prezreli so politiki, nego da ne bi računili s faktorji, s katerimi se računiti mora, in da bi delali vrtoglavno politiko. Ali njihove enolične potrebe in stiske, po katerih vsled centralističnega dvalizma na eni strani čedalje več škodo trpi starodavno državno pravo trojedne kraljevine, na drugi pa naravno narodno pravo in avtonomija deželna, silijo južne Slované avstrijske monarhije, da si kot brat bratu roke pružijo in „viribus unitis“ prizadevajo si doseči na postavni poti to, kar vsako pleme samotež doseči upanja nima. Iz tega čuvstva ovživila se je iznova že leta 1848. jako bujna ideja jugoslovanstva, ki se ne sme dati zadušiti več, ako nočomo, da pogine narod slovanski.“ — Pri tej priliki tudi zveemo iz „Novic“: Poslaviti prihod naših bratov iz Juga dalo je lepo priliko slovesno obhajanje godú Preširnovoga v deželnem gledališči, ki ga je osnovalo dramatično društvo 1. t. m., — po predstavi v gledališči pa zabava v narodni čitalnici. Gledališče v vseh prostorih prepolno kazalo je našim ljubljenim gostom, da je denes osobito veljalo njihovemu prihodu. Živa pohvala njihova pa, s katero so sprejeli igro „Poprej mati“, še posebnno pa Fr. Potočnikovo „Banovo surko“ in igralko gospodičino Brusovo, gospo Odijevo in gospodičino Zupančevo in pa gospode Šusteršiča, Nolijs, Kajzela in Jeločnika, kakor tudi pevanje gosp. Medena in gospodičine Neugebauerjeve, kazala je očitno, da visoko cenijo razvitek slovenstva pri nas. Po dovršenih predstavah v gledališči pa je v čitalnični dvorani kraljevala taka pristrčna radost, da še nikoli ne pomnimo take. Po topli napitnici, s katero je prvosednik čitalnice dr. Jan. Bleiweis pozdravil premile nam goste in kateri pozdrav je isto tako toplo odzdravil Slovincem slavni gosp. Mrazović, vrstile so se v eno mer navdušene zdravice in pesmi naših izvrstnih pevcev, dokler ni polnoči odbilo, ki nas je v prijaznih pogovorih pre-

kako ozkih mejah se suče Vodnik! Kako prvotna je njegova metrika! Naslanja se skoz in skoz na narodne pesmi, brez katerih se mnogokrat celo umeti ne more. Nikjer se Vodnik ne povzdigne do samotornega umetelnika!

Kako pa Preširen!

Pozove strunov boritalijansko:

Kar v sanjah upal nikdar ni Slovenec!
Nesmrten v čaroven mu plete venec!

Najumetniša Vodnikova mera je Preširnu, skoro bi rekel — igrača! *) Oh kako mu doni tercina, kako mu poje ottava rima, kako mu zvoní hexameter! In vse te oblike je iz svoje moči osnoval njegov pesniški ženij!

Preširen je stvaritelj našega pismenega jezika, budnik naše poezije, zgodnja danica slovenskemu narodu!

Onemu slovenskemu narodu, kterege je Vodnik, ko mu je napočil prvi zor boljše bodočnosti, prvi budil z mogočnim kličem:

Ilirija ustani!

Onemu slovenskemu narodu, kteremu je Preširen že od lastnega ognjišča obrnil pogled po vesoljnem slovanskem svetu z osrčevalnimi in navduševalnimi besedami:

Največ sveta otrokom sliši Slave!

Tako sta živela, tako delala za slovenski narod

*) Primeri Preširnovoga pesem: „V Arabje puščavi — Se tiček rodi“, z vsemi drugimi njegovimi poezijami! Pis.

Vodnik in Preširen ob času, ko je dvojno gorjé ležalo na naši domovini: gorjé samoblastne vlade in gorjé tujega tlačiteljstva, ko je bila greh vsaka svobodna misel in ko se je rodoljubje imenovalo zločinstvo! Kakor dva iz nebes poslana nam Orfeja sta budila svoje rojake ob tem žalostnem času, ko ni sijalo „upa solnce“ naši domovini, in oznanjevala jim ljubezen do slovenskega naroda, do slovanstva, do vsega človeštva! Iz nebes poslana sta na zemlji živela in zdaj počivata — v naših srcih! Duh njihov delovanja pa živi med nami, blagodejno živi ter nas opominja Vodnika in Preširna ne samo častiti in slaviti nego tudi z deli našega uma vredno, neustrašeno in dostojno posnemati. In koliko laže je to nam! Saj naša domovina ni več „Viharjev jeznih mrzla domačija“, kakor je bila za Vodnika in Preširna! Saj nam so „vremena se zjasnila“ in „milše zvezde“ so nam posijale!

Ako bomo neustrašeno delali v njegovem duhu, po njegovem navodu, potem bode ustala Vodnikova Ilirija, ustala Slovenija, ustala Preširnova Slava!

Tje bomo našli pot, kjer nje sinovi

Si prosti voljo vero in postave!

Našli bomo pot do svobode, do narodove sreče in njegovega blagostanja boreči se pod barjakom, na kterem se v zlatih črkah sveti naše geslo:

Naprej za stava Slave!

hitela, da nismo vedeli kdaj. Drugi dan ponoči so nas zapustili gospodje iz Dalmacije, v soboto opoldne pa vsi drugi s živim prepričanjem, da ideja bratovskega edinstva — ni prazna domišljija. Pozdrav, poslan po telegrafu prevzvišenemu škofu Sstrossmajer-u v Diakovar, je odzdravil ljubljence jugoslovanskega naroda z milimi besedami: „Bratska sloga budi Vam poručanstvo Božjega blagoslova!“ — Naj končno omenimo še to, da odstopi gosp. Fr. Potočnik od izdavanja „Save“ in gledé na 5. točko ljubljanske izreke bo ob novem letu vsaki dan začela v vojaškem Sisku izhajati „Südslavische Zeitung“, ki bo tudi Slovincem nemški organ, in da so bili izbrani možje, ki osnovajo spomenico.

* (Svét slovenskim srenjam) na Štirskem. Okrajna glavarstva so razposlala do vseh srenj vprašanje, ali je srenjam ljubše, da se plačila za ljudsko šolo sprejmó na srenjski ali na okrajni račun. Dokler se šolska postava po postavni poti ne odpravi — kar se mora zgoditi, ker so iz nje izvirajoča bremena neprenesljiva — naj srenje stroške zabožjo voljo sprejemajo na svoj račun. Kajti končno bodo morali srenjani davek vendar le plačati, naj ga že plačajo v srenjsko ali v okrajno blagajnico. Razložek pa je vendar velik. Ako se šolski stroški prepusté okrajnemu računu, bodo okrajni zastopi imenovali učitelje, ako pa stroške sprejmó srenje, bodo si srenje učitelj same volile. In to je jako važno: srenje si bodo za svoj denar volile učitelje, si bodo njim ugajali, sicer bodo za isti denar učitelje imenovali okrajni zastopi, ki so večidel nemškutarški, ki ne bodo gledali na srenjske potrebe — iz česar bo izviralo neizmerno spletek in stroškov — a samo na škodo srenjam. Torej previdno, dokler je še čas. Srenje pa naj potem postavno protestirajo proti novi šolski postavi.

* (Pri c. k. deželni sodnji v Ljubljani) je bila 2. dne t. m. končna kazenska obravnava z g. Jož. Regali-om zavoljo pregreška draženja k svovražnosti zoper narodnosti po §. 302. kaz. post., ker sta ga bila dva mestna čuvaja obtožila, da je neki dne 24. julija t. l. ponoči, ko se je vrnil „Sokol“ iz nekega izleta, v predmestju kričal: „Živio Slovenci, Nemcem pa po trebuhu.“ Po zanimivi obravnavi, pri kateri je zatoženca zagovarjal dr. Razlag, je sodnja g. Regali-a izrekla nekričnega. C. k. državno predsedništvo je ta koj napovedalo pritožbo na višjo sodnjo. Nov.

* (Avstrijsk Prus.) Iz Dunaja se „Tagesp.“ brzojavlja, da se je proti dr. Hoesslingerja začelo kazensko preiskavanje. Dr. Hoesslinger je bil pri zadnji študentovski demonstraciji za Prusijo eden najživahnejših in strastnejših govornikov in je med drugimi rekel: „Od Nemcev ni tirjati, da bi Slovence in Krivošijance učili spodobno živeti. Ker Nemci v Avstriji niso vzhodu mogli prinesiti kulture, torej hoté Nemci nazaj v Nemčijo. Nemogoče je zdaj misliti še na avstrijski poklic. Zatorej pozdravljam prusko, črno-belo-rudečo zastavo!“ Dr. Hoesslinger, ki je dalj časa v Celju živel, in od tam grdil Slovence in njih gibanje, je bil zadnje čase sodelavec pri „Wandererju“, kateremu je pisal uvodne članke. Ko je veliko-nemška stranka v Gradcu suovala nek nov velik prusofilski list, bil je dr. Hoesslinger za to izbran, da postane listu vrednik, kjer ne bi bil sicer kulture nosil proti vzhodu, ampak Nemce nazaj tiral v prusko Nemčijo. Opomniti je le še, da je dr. Hoesslinger že nekoliko let ena najvplivnejših in najbolj priljubljenih oseb med dunajskim nemškim študentstvom, katero je s svojo veliko in vžigajočo zgovornostjo tako naukuševal, da ni bilo nič kaj nenavadnega, če je mladina govornika na rame jemala in v triumfu prenašala po javnih dvoranah.

* (Samomor.) Po noči 5. t. m. se je pred duri protestantskega pokopališča v Mariboru ustrelil okolo 26 let star mož. S čevnim revolverjem se je 3krat ustrelil v prsi. Poleg njega so našli steklenico, v kateri je bilo še nekoliko strupa ciankalija; zdravniško preiskavanje bo določilo, ali je nesrečni mož se le trojedno ustrelil, ali si tudi zaudal. Kdo je nesrečnež bil, o tem ni še nič znano.

—i (Sedma slovenska predstava) dra-

matičnega društva v Ljubljani je denes s aboto 10. decembra. Igrala se bode nova iz francoskega poslovenjena veseloigra „Pesek v oči“ v 2 dejanjih in opereta „Pijerrot in Violeta“. Med igrama bo kaka daljša muzikalna ali pevska točka. Dozdani obilni obisk slovenskih predstav je prav veselo priznavanje občinstva in bode gotovo spodbuda dramatičnemu društvu, katero krepko napreduje in se ne straši nobenih zadržkov. Le tako naprej, vrli igralci in igralko, saj gre v prvi vrsti za napredek domače umetnosti, za čast naroda!

* („Zvon“) beletristični list, kterega je bil g. Stritar s početkom sedanjega leta začel na Dunaji izdajati, bode — kakor iz zanesljivega vira vemo — konec decembra nehal izhajati. S tem nastane zopet novo pomanjkanje v našem narodnem časopisju, katero bodo Zvonovi nasprotniki še le takrat spoznali, ko „Zvona“ več ne bode. „Zvon“ se je različno sodil; v enem pa so bili složni vsi Slovenci, da je pisal izgleden slovensk jezik, kakoršnega dandenes ne piše niti pri-

bližano noben slovensk časnik, nobena slovenska knjiga. Bil je vselej prav odihljaj, ko smo po pokvečenih konstrukcijah, zmedeni sintaksi, narejenih frazah in germaniziranih drugih časopisov vsaj vsakih 14 dni enkrat brali čisto, gladko, izborna slovenščino. Gotovo izrekamo tú željo velicega števila slovenskih rodoljubov, ako g. Stritarja javno prosimo, naj morebiti vendar še v zadnjem trenutku spremeni svoj namen in naj tudi leto 1871. še izdaja prelepi svoj časopis.

Dunajska borska 9. decembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	56 fl 20 kr
1860 drž. posojilo	92 „ 40 „
Akcije narod. banke	7 „ 29 „
Kreditne akcije	249 „ 25 „
Enotni drž. dolg v srebru	65 „ 25 „
London	123 „ 15 „
Srebro	121 „ 50 „
Napol.	9 „ 91 „

Edino pravo čisto Talmi-zlato.

Vsi od drugod naznanjeni Talmi-zlati predmeti so posnemanja manjše kakovosti.

Talmi-zlat kinč za večnost.

Urne verige iz Talmizlata.

Ze 12 let slove urne verige iz Talmizlata zaradi dobrega dela, trajnosti in notranje vrednosti. Vsled čestih ponarejanj teh verig vzbujenih po onem vspehu moramo občinstvo opomniti, da imamo samo eno vrsto tega blaga; torej se mora, kdor hoče pravo Talmi-zlato imeti, obrniti na „Industriehalle in Wien, Praterstrasse Nr. 16.“

Briljantski lišp.

Fino delan, za strokovnjake premetljiv, s pravim Talmi-zlatom obrobjen, imitirani briljanti so iz najlepše brušenih strelc ponarejeni, nikoli ne otmene; tudi so drugi biseri krasno ponarejeni. 1 broša f. 1.50, 2, 3, 4, 5, 6, 8. 1 par uhanov f. 1.50, 2, 3, 4, 5, 6, 8. 1 „ šmizetnih gumb f. 1, 1.80, 2, 3, 4. 1 „ manšetnih gumb f. 1.50, 2, 3, 4. 1 gospodska igla f. 1, 1.50, 2, 3, 4. 1 briljantski prstan, najfinejši f. 1, 1.50, 2, 3, 4, 5. 1 križec kot collier f. 1, 2, 3, 4, 5.

Cizeliran Talmi-kinč.

1 krasen gospojk collier s križcem f. 1, 2, 3. 1 broša 80 kr., f. 1, 1.50, 2, 3, 4.

1 zvezek drobnjav k uri 40, 60, 80 kr. 1 medaljon kr. 50, 80, f. 1, 2, 3. 1 par sem.-gumb kr. 30, 50, 80, f. 1. 1 gospodska igla kr. 50, 80 f. 1, 1.80, 2. 1 broša za fotografije f. 1, 2.

Lišp z koravd

s Talmi-zlato podlago.

1 broša f. 1.50, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 15. 1 par uhanov f. 1, 1.50, 2, 3, 4, 5, 6, 10. 1 „ šem. gumb kr. 80, f. 1, 1.50 2. 1 „ manš. gumb f. 1, 1.50 2. 1 gosp. igla f. 1, 1.50. 1 gospojk collier f. 2.50, 3, 4. 1 bracelet f. 2, 9, 3.50, 4.80, 6, 8. 1 rešta sekanih koravd 16 kr. 1 „ okroglih „ kr. 30, 40, f. 1.50, 2, 4.

Email-lišp,

krasno izdelano ognjeno email na Talmi-zlatu.

1 broša f. 1. 1.50, 2, 3, 4, 5, 6. 1 „ s pravimi koravdami in email kinčana f. 2, 3, 4, 5. 1 par uhanov f. 1, 1.50, 2, 3. 1 cela email-garnitura, broša, uhani z briljanti f. 3.50. 1 par email-šmiz-gumb, kr. 60, 80, f. 1. 1 „ em.-manš.-gumb kr. 80, f. 1, 2. 1 medaljon kr. 80, f. 1, 1.50, 2, 3. 1 email-prstan kr. 60, 80, f. 1, 2. Težka masivna zapestnica s pravega Talmi-zlata s ponarejenim demantom f. 2, 3, 4. Pečatni prstan s pravim kamnom za graviranje f. 1, 2, 3.

Nekoliko časa se kupci predrznujejo slabe ure s zvonečim hvalisanjem priporočati, da bi slepili p. n. občinstvo, zlasti provinencialne bivalce. Ti kupci niso niti urarji niti kot trde urarski fabrikanti in o kakovosti ur torej nič ne vedo. Prodajajo n. p. stare ure v pakfonastih okrovih pod imenom ur s precizijskim kolesjem za nove kot tudi druge najslabejše ure za prave angleške itd. Vsakdo naj se varuje kupovati take nerabljive ure. Kdor hoče imeti res dobro, regulirano in jeftino uro, naj se obrne na renomirano „Industriehalle, Wien, Praterstrasse Nr. 16.“

Kaj takega še ni bilo.

Le f. 10. Prava angl. srebrna cilindrska ura s kristalnimi stekli, minutnim kazalom, nikelijem kolesjem, z fino pravo Talmizlato verigo z medalijonom in etujem in poroštenim listom vred, ali ni da bi se čudil?

Le f. 20. Prava angl. najfinejša ognjozlačena srebrna kronometer-ura z dvojnimi okrovom, lepo emailirana s kristalnimi stekli z fino Talmi-zlato verigo in medalijonom ter etujem in poroštenim pismom vred.

Le f. 17. Prava angl. najfinejša ognjozlačena srebrna kronometer uras prostim okrovom z verigo, medalijonom in etujem in poroštenim listom.

Le f. 14. Prava angl. Talmi-zlata ura, cilindrično najnovejša oblike z dvojnimi kristalnimi steklom, kjer se zaprti vidi tudi kolesje, s Talmi-verigo, medalijonom, etujem in poroštenim listom.

Le f. 15. Talmi-zlata ura z dvojnimi okrovom, savonette, skalalnica, kristalno steklo, nikelijem kolesjem s Talmi-verigo, medalijonom, etujem in poroštenim listom.

Le f. 15. Prava angl. srebrna ankerca s kristalnimi steklom in najfinejšim guillochiranjem, z verigo, medalijonom in poroštenim listom.

Le f. 17. Prava angl. duplex-ura. Krasna, posebno za take, ki uro trebajo za strapace, kajti take ure so nepokončljive; kdor tako uro kupi, mora reči, kaj takega ni na vsem svetu več!

Le f. 15 ali 18. Prava angl. Prince of Wales remontoir-ura, najmočnejša s kristalnimi stekli, nikelijem kolesjem v pravem Talmi-zlatu; imajo to dobroto, da se dadé brez ključa naviti in uravnati; k tej uri dobi vsakdo Talmi-zlato verigo in porošteno pismo.

Le f. 15 ali 18. Prav majhna ura za gospoje; pravo srebroterpozlačena, z pravo Talmi-zlato verižico za vrat z čepkom in najfinejšem etui s poroštenim listom za 5 let veljavnim.

Le f. 4 ali 5. Prava Zenevska kompozicijska žepna ura z najboljšim kolesjem, pravo kinežko-srebrno verigo, najfinejša oblika z medalijonom in elegantnim etujem.

Le f. 11. Prava Talmi-zlata ura s kompasom, cilindričnim nikelijem kolesjem s Talmi-verigo, medalijonom, etujem in poroštenim listom.

Svetoven čudež.

Le f. 130. Prava bronze-ura, da dobro hodi, garantuje se vsacemu.

Le f. 150 ali 2. ravno taka finejša izdelana.

Le 10 kr. Generalni ključ za vsako uro.

Kakor znano imamo mi edino pravico prodajati v Avstriji pravo Talmi-zlato in so vsi drugod napovedani Talmi-zlati predmeti posnemanja nižje bide; temu smo porok.

Prava Talmi-zlata veriga za gospode f. 1.50, 2, 3, 4, 4.40, dolge udne verige za ovešanja s Talmi-zlata f.2.80 3, 4, 5.

Prstani s Talmizlata: pečatni prstani s pravim kamenjem za graviranje, kakor tudi ponarejeni demanti, ki svete kakor solnce po f. 1, 2, 3, 4, 5.

Ne regulirane ure 2 f. ceneje.

ceniki gratis.

Generalna agencija za angleške žepne ure:

Wien, Industriehalle, Praterstrasse Nr. 16.